

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500246 Filosofia	OT	3	0
2500246 Filosofia	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Jesús Hernández Reynes

Correu electrònic: Jesus.Hernandez@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

És cosa convinguda que el llibre Fenomenologia de l'esperit, de Hegel, conté el pensament que l'esperit ha pogut arribar a tenir sobre si mateix. En concret, es tracta de l'esperit que s'ha esdevingut a Europa després de la revolució francesa i amb la política militar de Napoleó. En la primera meitat del llibre, Hegel descriu la consciència moderna en les diferents figures en què té experiència de si mateixa. La segona meitat obre més explícitament la perspectiva de la forma absoluta del saber, forma que s'exposa com a ciència de la història de les transformacions que ha arribat a patir la consciència fins a esdevenir esperit que se sap a si mateix. Que aquestes frases anteriors (i d'altres de semblants) diguin alguna cosa i no siguin un pur embolic mental és el repte d'aquest curs.

L'assignatura consisteix en la lectura i comentari de la Fenomenologia de l'esperit amb l'objectiu de comprendre-la ni que sigui de manera "superficial". Dic "superficial" perquè hi ha qui defensa que tota lectura de la Fenomenologia de l'esperit que no impliqui uns quants anys de vida és superficial. Òbviament, no estarem uns quants anys, però tampoc no ens acontentarem amb una mera introducció (d'altra banda, impossible, com bé diu el mateix Hegel). La pretensió és que les 15 setmanes que ocuparem puguin servir com a primers dies d'uns anys que arribaran eventualment després.

Competències

Filosofia

- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Aplicar els coneixements de l'ètica als problemes morals de la societat, i valorar les implicacions sobre la condició humana dels canvis en el món de la tècnica contemporània.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Reconèixer les implicacions filosòfiques del coneixement científic
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar casos històrics de fets científics.
2. Assenyalar i resumir el contingut filosòfic comú a diverses manifestacions de diferents àmbits de la cultura.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari
5. Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
6. Distingir i contrastar textos representatius dels principals gèneres de la literatura filosòfica.
7. Documentar un tema filosòfic i contrastar-ne les fonts.
8. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
9. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
10. Explicar la importància filosòfica de la ciència contemporània i el seu àmbit d'aplicació.
11. Exposar els conceptes propis de la història de la filosofia
12. Identificar les idees principals d'un text sobre la matèria i fer-ne un esquema
13. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
14. Justificar la validesa de les tesis defensades pels diferents participants en les grans controvèrsies contemporànies.
15. Jutjar l'impacte moral sobre l'ésser humà dels nous desenvolupaments tècnics.
16. Liderar grups de treball, supervisar tasques col·lectives i treballar amb vocació d'unir diverses posicions
17. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
18. Participar en debats sobre qüestions filosòfiques respectant les opinions dels altres participants
19. Precisar l'impacte sobre l'ésser humà dels desenvolupaments tècnics i científics en general.
20. Redactar correctament un text no normatiu prèviament analitzat
21. Relacionar diversos ordres d'idees incloses en els debats filosòfics actuals.
22. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
23. Relacionar els elements i factors que intervenen en el desenvolupament dels processos científics
24. Resoldre problemes de manera autònoma.
25. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.
26. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història de la ciència

Continguts

LA FENOMENOLOGIA DE L'ESPERIT DE HEGEL

Temes:

1. La consciència i l'autoconsciència
 1. La consciència de l'objecte
 2. L'autoconsciència en comunitat de relacions
2. La raó
 1. Naturalesa
 2. Història
3. L'esperit
 1. L'eticitat, la cultura i la moralitat
 2. La religió
 3. El saber absolut

Metodologia

Les classes es basen en la lectura i comentari del text de referència: La Fenomenologia de l'esperit de Hegel. Les sessions poden alternar classes magistrals, exposicions d'alumnes i discussió de texts i problemes.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes	45	1,8	4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 21, 22, 25, 26
Tipus: Supervisades			
Preparació exposició i treball	22,5	0,9	3, 11, 20, 23
Tipus: Autònomes			
Lectures i estudi	75	3	3, 6, 7, 8, 9, 12, 17, 21, 22, 24, 25

Avaluació

L'avaluació es farà sobre quatre activitats: tres exàmens parcials distribuïts al llarg del curs, en finalitzar cada apartat corresponent del temari. El valor ponderat de cadascun d'ells és del 20%. La quarta activitat és un treball escrit sobre un tema concertat amb el professor, lliurat al final del període de classes. El seu valor ponderat és del 40%. Es considera no avaluable l'alumne que no es presenta a un mínim d'activitats d'avaluació que sumin un valor ponderat del 70%. En la data establerta pel deganat, es farà una reavaluació dels exàmens a través d'un examen final, amb valor ponderat d'un 60%. A la vegada, també es podrà recuperar el treball escrit.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmens parcials	60%	4,5	0,18	1, 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 23, 24, 26
Treball	40%	3	0,12	3, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 17, 20, 21, 22, 24, 25, 26

Bibliografia

Bibliografia.

A. Fonts

La primera edició de la Fenomenologia de l'esperit és de 1807, any en què es va publicar a les ciutats bàvares de Bamberg i Würzburg amb el títol de System der Wissenschaft. Erster Teil, die Phänomenologie des Geistes per l'editor Joseph Anton Göbhardt. Hegel va arribar a fer una revisió del pròleg, que va ser inclosa a la segona edició, ja pòstuma, publicada l'any 1832 a Berlin. L'any 1907, Lasson en va fer una edició crítica, i, al 1937, Hoffmeister en va fer una de nova. Actualment, es considera edició canònica la històrico-crítica de W. Bonsiepen i R. Heede:

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich. Gesammelte Werke. Vol. 9: Phänomenologie des Geistes. A cura de Wolfgang Bonsiepen i Reinhard Heede. Hamburg: Felix Meiner, 1980.

La mateixa editorial Felix Meiner va publicar una Studienausgabe el 1988 (amb reimpressió al 2011), a cura de Heinrich Clairmont i Hans Friedrich Wessels, basada totalment en l'edició històrico-crítica, però amb la introducció de certes facilitats, com ara l'ortografia modernitzada.

B. Traduccions de la Fenomenologia

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich. Fenomenologia de l'esperit (2 vols.). Traducció de Joan Leita; edició a cura de Ramon Valls i Plana. Barcelona: Laia, 1985. [Edició introbable.]

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich. Fenomenología del espíritu. Traducció de Wenceslao Roces. València: F.C.E., 1966. [Amb múltiples reedicions.]

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich. Fenomenología del espíritu. Traducció, pròleg i notes de Manuel Jiménez Redondo. València: Pre-textos, 3a edició 2015.

Hegel, Georg Wilhelm Friedrich. Fenomenología del espíritu (bilingüe). Traducció de Antonio Gómez Ramos. Madrid: Abada, 2010. [Edició que farem servir a classe.]

C. Biografies de Hegel

Althaus, Horst. Hegel und Die heroischen Jahre der Philosophie Eine Biographie. Friburg: Carl Hanser, 1992. [Versió abreujada en anglès: Horst Althaus. Hegel: An intellectual biography. Cambridge: Polity Press, 2000.]

D'Hondt, Jacques. Hegel. Barcelona: Tusquets, 2002.

Pinkard, Terry. Hegel. Madrid: Acento, 2002.

D. Estudis introductoris generals sobre Hegel

Álvarez González, Eduardo. El saber del hombre. Una introducción al pensamiento de Hegel. Madrid: Trotta, 2001.

Cuartango, Román. Hegel. Filosofía y modernidad. Mataró: Montesinos, 2006.

Duque, Félix. "Todo el saber del mundo: G. W. F. Hegel", a Félix Duque, Historia de la filosofía moderna. La era de la crítica. Madrid: Akal, 1998, cap. VI, p. 321-906.

Gómez Pin, Víctor. Hegel. Lo real y lo racional. Batiscafo, 2015.

Kaufmann, Walter. Hegel. Madrid: Alianza, 1985.

Mas, Sergio. Hegel. La historia es un proceso cuyo fin es la libertad. Barcelona: RBA, 2015.

Taylor, Charles. Hegel. Rubí: Anthropos, 2010.

E. Estudis i comentaris de la Fenomenologia

Fink, Eugen. Hegel: Interpretaciones fenomenológicas de la Fenomenología del espíritu. Barcelona: Herder, 2011.

Harris, Henry Siltón. Hegel's ladder: a commentary on Hegel's Phenomenology of spirit (2 vols.). Indianapolis: Hackett, 1997.

Hyppolite, Jean. Génesis y estructura de la fenomenología del espíritu de Hegel. Barcelona: Península, 2005.

Kojève, Alexandre. Introducción a la lectura de Hegel. Madrid, Trotta, 2013.

Labarriere, Pierre-Jean. La Fenomenología del espíritu de Hegel: Introducción a una lectura. Mèxic: F.C.E., 1985.

Masmela, Carlos. Hegel: la desgraciada reconciliación del espíritu. Madrid: Trotta, 2001.

Stewart, Jon. La unidad de la Fenomenología del espíritu de Hegel. Mèxic: Universidad Iberoamericana, 2014.

Valls Plana, Ramon. Del yo al nosotros (3. ed. ampliada). Barcelona: PPU, 1994.